

Raad Buitenlandse Zaken d.d. 23 juni 2025

Raad Buitenlandse Zaken d.d. 23 juni 2025

Aan de orde is het **tweeminutendebat Raad Buitenlandse Zaken d.d. 23 juni 2025 (CD d.d. 19/06)**.

De **voorzitter**:

Dan gaan we nu door naar het tweeminutendebat Raad Buitenlandse Zaken. Acht leden hebben zich ingeschreven. Ik heet de minister van Buitenlandse Zaken van harte welkom. Als eerste geef ik het woord aan de aanvraagster van het debat, mevrouw Piri. Zij spreekt namens de fractie van GroenLinks-Partij van de Arbeid. Gaat uw gang.

Mevrouw **Piri** (GroenLinks-PvdA):

Dank u wel, voorzitter. Gisteravond is hier een lang debat gevoerd over de aanstaande EU-top. Er is net ook vier uur lang met deze minister gediscussieerd over de vraag wat Nederland en de Europese Unie nou gaan doen om druk te zetten op Israël. Ik kan niet anders dan constateren dat deze minister wel blaft maar niet bijt, en dat er nog steeds geen concreet bewijs is dat dit kabinet zich gaat inzetten voor sancties tegen Israël, om het geweld te stoppen.

Voorzitter. We hebben het ook gehad over de enorme escalatie in de hele regio sinds de aanval op Iran, die vrijdag is gestart. We zien dat er zowel in Iran als in Israël onschuldige slachtoffers vallen. Natuurlijk hoopt ook mijn fractie op de-escalatie. We hopen dat Israël stopt met de militaire agressie en dat het niet nodig is om te doen waartoe ik in deze motie oproep. Het is een duivels dilemma, maar mijn fractie zag geen andere mogelijkheid dan nu te komen met deze motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Israël zich schuldig maakt aan etnische zuivering en genocide in Gaza;

constaterende dat Netanyahu met de roekeloze aanval op Iran het internationaal recht schendt, diplomatieke onderhandelingen saboteert en het risico op een grootschalige regionale oorlog aanzienlijk heeft vergroot;

constaterende dat het raketschild door Netanyahu niet langer puur defensief, maar als onderdeel van de aanvalsstrategie wordt ingezet;

overwegende dat het van essentieel belang is dat het geweld stopt en er niet nog meer onschuldige burgerslachtoffers vallen;

verzoekt het kabinet om tijdelijk een volledig wapenembargo tegen Israël in te stellen om het geweld te stoppen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Piri.

Zij krijgt nr. 3164 (21501-02).

De heer **Kahraman** (NSC):

Ik heb een vraag aan mevrouw Piri. We hebben net een kort interruptiedebat gehad. Daarin hoorde ik voor het eerst dat GroenLinks-Partij van de Arbeid gedraaid is. Dat wil zeggen dat zij ook geen onderdelen uit Nederland aan Israël geleverd willen hebben voor de Iron Dome, die echt een bescherming is voor de Israëlische burgers. Klopt dat?

Mevrouw **Piri** (GroenLinks-PvdA):

Ik heb net de motie voorgelezen. Die is volgens mij vrij duidelijk.

De heer **Van der Burg** (VVD):

Maar toch, om het even concreet te maken. Het betekent wat GroenLinks-PvdA betreft dat er dus geen spullen meer worden geleverd ten behoeve van het zelfverdedigingsinstrument Iron Dome. Klopt dat?

Mevrouw **Piri** (GroenLinks-PvdA):

Ook de heer Van der Burg zal straks de motie kunnen lezen. Wat wij zeggen, is het volgende. We hebben de leveringen voor de Iron Dome tot nu toe altijd verdedigd, omdat het puur als een defensief wapen werd ingezet. Afgelopen vrijdag zagen we dat Israël het inzet als een onderdeel van een aanvalsstrategie. Dat brengt ons tot dit besluit.

De heer **Van der Burg** (VVD):

Los van het feit dat het niet mijn standpunt is, is dit wat GroenLinks-PvdA vindt. Dan is het toch goed en helder als u ook gewoon zegt dat u bereid bent de gevolgen daarvan te accepteren? Namelijk: GroenLinks-PvdA vindt dat het zelfverdedigingsinstrument Iron Dome niet meer ondersteund moet worden, ook al betekent dit dat dorpen en steden in Israël kwetsbaar worden. Daar kunt u dan toch gewoon volmondig ja op zeggen vanuit het perspectief van GroenLinks-PvdA? Want dat vindt u toch?

Mevrouw **Piri** (GroenLinks-PvdA):

Dat is uw uitleg. Voor ons is de uitleg dat we er nu alles aan moeten doen om het geweld te stoppen, zodat er noch in Israël, noch in Iran, noch in Gaza, noch in alle andere buurlanden onschuldige slachtoffers vallen. Volgens ons is het nu nodig om dit pressiemiddel in te zetten, om juist te voorkomen dat er onschuldige slachtoffers vallen.

De **voorzitter**:

Afrondend.

De heer **Van der Burg** (VVD):

Ja, voorzitter. Leeft GroenLinks-PvdA dan in de veronderstelling dat als Israël zich niet meer kan verdedigen met een luchtverdedigingswapen, Iran dan richting Israël zal zeggen: oké, dan hebben we nu vrede?

Mevrouw **Piri** (GroenLinks-PvdA):

We hebben een fundamenteel verschil van mening als het gaat om wat er afgelopen vrijdag is gebeurd. De VVD-fractie vindt het totaal gerechtvaardigd dat Israël die aanval is gestart. Mijn fractie zegt dat dat een grove schending van het internationaal recht is. Laten we het hier helder hebben: er is één iemand verantwoordelijk. Laten we het niet eens hebben over de buurlanden, maar over de onschuldige slachtoffers die er nu in Israël vallen. Dat is de premier van dat land.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Ik maak mij grote zorgen om deze radicalisering van GroenLinks-PvdA. Zonder Iron Dome zou Israël niet hebben bestaan op dit moment. Zonder Iron Dome zal Israël niet bestaan. Israël wordt vanuit zeven fronten bestookt met raketten: vanuit Jemen, Libanon, Iran, Syrië, Irak ... U weet wat dit betekent, mevrouw Piri. U heeft het afgelopen jaar herhaaldelijk

gezegd dat het bombarderen van civiele doelen, een oorlogsmisdaad is. U zei dat als Nederland niet ingrijpt, we medeplichtig zijn. Vindt u niet dat als u dit doet, wetende dat er civiele doelen gebombardeerd worden, zoals vandaag een ziekenhuis, dat GroenLinks-PvdA medeplichtig is aan oorlogsmisdaden ...

Mevrouw **Piri** (GroenLinks-PvdA):
Jeetjemina. Jeetje.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
... vanuit Iran en andere plekken? U weet wat dit betekent. Ik vind het heel verwerpelijk.

Mevrouw **Piri** (GroenLinks-PvdA):
Weet u, ik zou het mooi hebben gevonden als de heer Ceder zich de afgelopen anderhalf jaar één keer — één keer! — zorgen zou hebben gemaakt over de burgerslachtoffers die er vallen vanwege de militaire agressie van Israël. Het is juist vanwege de Iron Dome dat er ook onschuldige burgerslachtoffers zijn gevallen in Iran. Anders had Netanyahu deze aanval nooit gedaan. Dat is ook vanwege de straffeloosheid, waar de ChristenUnie helaas medeverantwoordelijk voor is. Want ook Nederland, dit kabinet, heeft de afgelopen anderhalf jaar niet één keer voor serieuze drukmiddelen gepleit. Niemand wil hier dat er onschuldige slachtoffers vallen. Ik laat me dat niet aanpraten.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Ik laat me ook niet aanpraten dat er niets is gebeurd. U heeft nota bene voor mijn moties gestemd. U radicaliseert niet alleen, u roept ook dingen die niet waar zijn om uw punt te maken. Ik heb altijd geprobeerd een doordachte lijn te hebben met betrekking tot het Midden-Oosten. Dat betekent recht op zelfverdediging, maar ook zorgen dat onschuldige slachtoffers onder complexe omstandigheden zo veel mogelijk ontzien worden. Ik snap uw lijn als u zegt: geen wapenonderdelen meer. Ik snap het, maar dit gaat om het verdedigingssysteem waarvan u en ik beiden weten dat Israël zonder Iron Dome op dit moment niet meer zou bestaan en niet zal bestaan. U zegt willens en wetens: en toch maak ik deze keus. Dat mag, maar dat is wel voor uw rekening. Ik vraag u daar gewoon verantwoordelijkheid voor te nemen en het te zeggen zoals het is.

Mevrouw **Piri** (GroenLinks-PvdA):
Israël heeft gelukkig decennia bestaan zonder Iron Dome. Het is niet zo dat Israël vanaf 1948 een Iron Dome had. Echt, de enige moties die de ChristenUnie de afgelopen anderhalf jaar heeft ingediend, gaan over humanitaire hulp. Geen enkele concrete sanctie is gesteund. En dat, meneer Ceder, is helaas waardoor er een premier in Israël zit die, na anderhalf jaar geen enkele sanctie opgelegd te hebben gekregen en volledig straffeloos is ondanks het feit dat het Internationaal Strafhof zelfs een arrestatiebevel voor oorlogsmisdaden tegen die man heeft uitgevaardigd, denkt dat hij gewoon door kan gaan.

De **voorzitter**:
Afrondend. U heeft al een debat gehad; dit is een tweeminutendebat. De heer Ceder, afrondend.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Ik wil mevrouw Piri het volgende vragen. We gaan een campagne in, de verkiezingen in. De PvdA wordt groot en gaat het kabinet in. Gaat u deze lijn ook voortzetten als kabinetslijn? Laten we dat helder maken voor Nederland, zodat men weet waar GroenLinks-PvdA op dit moment staat ten aanzien van de existentiële dreiging. Ik heb het niet over onschuldige slachtoffers. Er moet humanitaire inzet zijn. Ik heb ook een motie die over sancties gaat. Ik heb het over de existentiële dreiging. Wees duidelijk waar GroenLinks-PvdA voor staat. Gaat u dit standpunt ook meenemen naar een eventueel volgend kabinet?

Mevrouw **Piri** (GroenLinks-PvdA):

Dat is een hele rare vraag. Volgens mij is het heel duidelijk: wat ons betreft is Israël de agressor bij wat er vorige week vrijdag is gebeurd. Dat is een standpunt dat de heer Ceder niet deelt. Daar zit het fundamentele verschil.

De **voorzitter**:

Meneer Kahraman, u bent al geweest. Ik sta u nog een interruptie toe, maar we gaan niet het commissiedebat herhalen.

De heer **Kahraman** (NSC):

Ik ben echt geschrokken van de beantwoording van mijn collega Piri.

Mevrouw **Piri** (GroenLinks-PvdA):

Ik ook van uw beantwoording in het debat.

De **voorzitter**:

Mevrouw Piri, de heer Kahraman heeft het woord.

De heer **Kahraman** (NSC):

Ik wacht even rustig tot mevrouw Piri is uitgepraat. Daarna ga ik proberen mijn vraag te stellen aan mevrouw Piri. Ik ben echt geschrokken. Ik had net een interruptiedebat met mevrouw Piri. Ik dacht: hopelijk is dit een slip of the tongue van mevrouw Piri en misschien zal ze het straks in het tweeminutendebat terugnemen. Maar nu gaat ze nog verder. Nu zegt ze: het is de schuld van de Iron Dome dat Israël landen aanvalt. Volgens mij weet mevrouw Piri niet hoeveel oorlogen andere landen tegen Israël zijn gestart. Ze weet ook niet hoe vaak Iran ... Er worden op zeven fronten elke keer aanvallen op Israël gedaan. Als Nieuw Sociaal Contract willen wij zeggen: lever die onderdelen voor de Iron Dome, zodat Israël zijn burgers kan verdedigen. Waarom wil GroenLinks-Partij van de Arbeid niet dat Israël zijn burgers kan verdedigen tegen de aanvallen die het krijgt uit heel veel landen in hun omgeving?

Mevrouw **Piri** (GroenLinks-PvdA):

Zeker. Ik denk dat elk land, zeker ook Israël, het recht heeft zijn burgers te verdedigen. Helaas heb ik van de heer Kahraman en NSC nog nooit een pleidooi gehoord voor de onschuldige burgers die de afgelopen anderhalf jaar in andere landen zijn gevallen, inclusief de afgelopen dagen in Iran. Op het moment dat er zulke grove schendingen van het oorlogsrecht zijn en op het moment dat Israël straffeloos denkt weg te komen met alle militaire agressie, met de roekeloze aanval op Iran waarmee een grootschalige oorlog in het hele Midden-Oosten ontstaat, dan staan wij voor een duivels dilemma: hoe kunnen we deze man ertoe bewegen om deze agressie te stoppen en juist op te komen voor ook de veiligheid van alle Israëliërs? Dat is door dit te doen, in de hoop dat het er niet toe hoeft te komen en dat het Netanyahu op andere gedachten brengt.

De **voorzitter**:

Echt afrondend, want ik proef een herhaling van zetten.

De heer **Kahraman** (NSC):

Mevrouw Piri zegt dat wij niks hebben gedaan om op te roepen om het leed in andere landen tegen te gaan. Ik kan u vertellen dat wij voldoende keren hebben opgeroepen om het leed tegen te gaan, ook in andere landen, ook in Gaza, ook op de Westbank. We hebben sancties tegen de settlers gewoon gesteund. Afgelopen dinsdag hebben we nog met een motie gezegd: doe alles en alles om humanitaire hulp binnen te laten. Mevrouw Piri kan dit dus wel zeggen, maar kijkt u in onze bijdrage terug wat wij hebben gezegd met betrekking tot Gaza, maar ook met betrekking tot Syrië, Jemen en Sudan. Dan ziet u hoe wij wél opkomen voor de mensen.

De voorzitter:

Tot slot, mevrouw Piri.

Mevrouw **Piri** (GroenLinks-PvdA):

Humanitaire hulp toelaten is één ding; dat lijkt me toch wel de basisaanname. Het andere gaat over kolonisten op de Westbank, heel concreet. Ik zie dat de heer Kahraman even in overleg is, maar hij kan mij geen enkel bewijs tonen dat NSC de afgelopen anderhalf jaar door de oorlogsmisdaden van Israël in Gaza ook maar één keer heeft opgeroepen tot sancties vanwege die schending.

De voorzitter:

Dank voor uw inbreng. We gaan luisteren naar de heer Paternotte, die het woord voert namens de D66-fractie.

De heer **Paternotte** (D66):

Voorzitter. Ik wil drie dingen zeggen. Allereerst: 440 drones en 32 raketten op Kyiv de afgelopen week; we zijn heel snel bij het moment dat er elke nacht tussen 500 en 1.000 drones op Oekraïense steden kunnen worden afgevuurd door Rusland. We hebben gisteren van de premier gehoord dat nog niet de helft van de steun voor Oekraïne dit jaar daadwerkelijk is ingezet. Ik wil het kabinet vragen om te proberen om hier tempo mee te maken en wat het kabinet kan doen om dit nog te versnellen, want de Oekraïners hebben die hulp nodig om zich te verdedigen. We kunnen Poetin niet belonen voor zijn agressie.

Twee. We zagen dat er een raketinslag is geweest bij een ziekenhuis in Israël en ook in de diplomatieke wijk. We zagen dat de Amerikaanse ambassadeur evacuatievluchten voor Amerikanen uit Israël heeft aangekondigd. De heer Ceder heeft gisteren een motie ingediend over evacuatie uit zowel Iran als Israël. Mijn vraag is wat de ontwikkelingen van vanochtend voor het kabinet betekenen ten aanzien van de situatie daar.

Ten derde: het is nu zeven weken geleden dat deze minister heeft gezegd dat hij onderzoek wil naar de vraag of Israël zich wel houdt aan het EU-Israël-Associatieverdrag en of Israël de mensenrechten wel respecteert. In die tijd zijn er duizenden mensen gedood in Gaza; twee dagen geleden nog 59 mensen die in de rij stonden voor voedsel. Dat gebeurde op een van de punten waar ze nu naartoe móeten omdat Israël niet eens meer toestaat dat de VN en andere hulporganisaties voedsel uitdelen op een veilige manier.

Dit kan echt niet zo doorgaan. Als Nederland vooraan stond met te zeggen dat dit onderzoek er moest komen, dan moeten we daar ook de juiste consequentie aan verbinden. Dan moeten we daar een logische conclusie uit trekken. Die conclusie kan natuurlijk alleen maar zijn dat de handelsvoordelen voor Israël worden opgeschort. We hebben hier de experts gehad. De Franse oud-premier De Villepin zei ook: het is heel simpel. Wat kan Europa écht doen om verandering in de situatie daar aan te brengen? Dat is zorgen dat er handelssancties komen en dat daarmee de druk wordt opgevoerd, want de Europese Unie is de grootste handelspartner van Israël. Dat is de enige manier waarop de regering-Netanyahu op andere gedachten kan worden gebracht. Voor de laatste keer vandaag stel ik de vraag: is de regering daartoe bereid?

De voorzitter:

Hartelijk dank voor uw inbreng. We gaan luisteren naar mevrouw Dobbe van de Socialistische Partij. Gaat uw gang.

Mevrouw **Dobbe** (SP):

Dank u wel, voorzitter. Ik heb één motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Israël op 13 juni een oorlog tegen Iran is begonnen;

constaterende dat deze aanval in strijd is met artikel 2, lid 4 van het Handvest van de Verenigde Naties;

overwegende dat het internationaal recht altijd de leidraad voor het Nederlandse buitenlandbeleid moet zijn;

spreekt uit dat het internationaal recht, waaronder het Handvest van de Verenigde Naties, het enige kompas voor het Nederlandse buitenlandbeleid dient te zijn;

verzoekt de regering hiernaar te handelen en grondwetsartikel 90 op te volgen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Dobbe, Teunissen en Van Baarle.

Zij krijgt nr. 3165 (21501-02).

Mevrouw **Dobbe** (SP):

Verder hebben wij vandaag en gisteren urenlang gesproken over wat er gebeurt in Gaza, over de houding van de Nederlandse regering, maar ook over de houding van andere fracties in de Kamer. Ik vind het enorm zorgelijk hoe het internationaal recht soms wordt afgedaan als "ook maar een mening". Dat gebeurt niet in die woorden, maar dat is wel de conclusie die je trekt uit de houding van sommige partijen. Als wij het internationaal recht zó laten uithollen, dan hebben wij straks een groot probleem in de wereld. Dat hebben we nu al. We zouden hiervoor op moeten staan. We zouden alles op alles moeten zetten voor die instituties. We hebben die opgezet in tijden van vrede, na oorlog, omdat we hebben gezegd "we leren van oorlog" en "dit nooit weer". We hebben toen de Verenigde Naties opgericht en verdragen gesloten, zoals het Genocideverdrag, het verdrag tegen verboden wapens en het Kernwapenverdrag. Dat wordt nu allemaal onderuit geschoffeld omdat het nu ineens niet meer relevant is om ons daaraan te houden. Dat is een heel enge houding. Ik hoop dat wij daarop terug gaan komen, wij hier als Nederlands parlement, maar zeker ook dit demissionaire kabinet.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:

Hartelijke dank. Dan gaan we luisteren naar de heer Van Baarle namens de fractie van DENK. Gaat uw gang.

De heer **Van Baarle** (DENK):

Voorzitter.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Israëlische minister Smotrich heeft aangekondigd de vrijstelling van Israëlische banken om samen te werken met Palestijnse banken, de banking waiver, in te

zullen trekken;

constaterende dat de Nederlandse regering Smotrich extremistisch noemt, zijn plannen zorgelijk en destabiliserend vindt en nauw contact zoekt met gelijkgezinde landen hoe hierop te acteren;

verzoekt de regering om tijdens de aankomende Raad Buitenlandse Zaken in te zetten op een gemeenschappelijke verklaring dat de EU tegenmaatregelen zal treffen indien de banking waiver in wordt getrokken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Baarle.

Zij krijgt nr. 3166 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Israël het non-proliferatieverdrag niet heeft ondertekend, niet samenwerkt met de IAEA en minimaal 90, maar mogelijk honderden kernwapens bezit;

spreekt zijn veroordeling uit over het feit dat Israël het non-proliferatieverdrag niet heeft ondertekend, niet samenwerkt met de IAEA en minimaal 90, maar mogelijk honderden kernwapens bezit,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Baarle.

Zij krijgt nr. 3167 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering om een algehele economische boycot tegen Israël in te stellen teneinde Israël te dwingen om de genocide in Gaza en de annexatie van de Westbank te beëindigen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Baarle.

Zij krijgt nr. 3168 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering om een volledig en permanent wapenembargo tegen Israël, waarbij wapenhandel met Israël zowel offensief als defensief op permanente basis wordt verboden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Baarle.

Zij krijgt nr. 3169 (21501-02).

De heer **Van Baarle** (DENK):

Dank u vriendelijk.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank. Dan gaan we luisteren naar de heer Kahraman namens de fractie van NSC. Gaat uw gang.

De heer **Kahraman** (NSC):

Dank u wel, voorzitter. U heeft net ook weer een kort interruptiedebat gezien tussen mij en mevrouw Piri van GroenLinks-Partij van de Arbeid. Ik ben echt geschrokken. Ik was vanochtend ook geschrokken. Ik hoopte dat het echt een verspreking was van mevrouw Piri, maar het is nu duidelijk wat het standpunt is van GroenLinks-Partij van de Arbeid. Daarom wil ik graag een motie indienen, waarin ik duidelijk wil aangeven dat wij achter het bestaansrecht van Israël en zijn bevolking staan.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Israël al jaren te maken heeft met zeven actieve fronten: Iran, Hamas vanuit Gaza, Hezbollah vanuit Libanon, Houthi's vanuit Jemen, milities vanuit Syrië en Irak en vanuit de Westbank;

overwegende dat wanneer de Iron Dome niet meer functioneert nog meer onschuldige burgers slachtoffer dreigen te worden;

constaterende dat op dit moment geen offensieve militaire middelen vanuit Nederland aan Israël worden geleverd;

overwegende dat de onderdelen die Nederland op dit moment levert, alleen gebruikt worden voor de Iron Dome ter bescherming van de Israëlische bevolking;

verzoekt de regering om het voor bedrijven mogelijk te houden onderdelen te blijven leveren specifiek voor het functioneren van de Iron Dome,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Kahraman, Ceder en Van der Burg.

Zij krijgt nr. 3170 (21501-02).

De heer **Kahraman** (NSC):

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank voor uw inbreng. We gaan nu luisteren naar de heer Van der Burg van de VVD-fractie. Gaat uw gang.

De heer Van der Burg (VVD):

Voorzitter. Om te beginnen doe ik een dringend beroep op GroenLinks-PvdA om de motie niet in stemming te brengen. Los van de uitslag kan het signaal dat GroenLinks-PvdA hiermee afgeeft, niet het signaal zijn dat deze partijen willen afgeven. Een onverdedigbaar Israël kent allemaal vijanden om zich heen die daar dankbaar gebruik van zullen maken. Een onverdedigbaar Israël betekent dat Iran onbeperkt raketten kan afvuren en de hoofddoelstelling van het Iraanse regime, namelijk de vernietiging van Israël, kan doorvoeren. Een onverdedigbaar Israël betekent dat Hamas, Hezbollah, de Houthi's en Iran kunnen toeslaan. Los van alle kritiek die u heeft op Netanyahu, los van de kritiek die u heeft op de regering-Netanyahu, zeg ik: doe dit de Israëlische bevolking niet aan.

Dat gezegd hebbende, voorzitter, moet ik gezien de tijd overgaan tot de moties.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de geopolitieke verhoudingen fundamenteel verschuiven en dat Europa proactief en strategisch moet handelen om zijn belangen en waarden te beschermen;

overwegende dat Europa vaak verdeeld en traag optreedt in het buitenlandbeleid, terwijl geopolitieke rivalen zoals China en Rusland actief prioriteiten stellen en langdurige allianties aangaan;

overwegende dat we democratische en gelijkgezinde landen zoals Canada, Japan, Zuid-Korea en Australië op terreinen als veiligheid, technologie en kritieke grondstoffen niet als tijdelijke partners maar als structurele systeempartners moeten zien;

verzoekt de regering om zich binnen de EU actief in te zetten voor het uitbouwen van een structurele pijler onder het Europees buitenlandbeleid gericht op een coalition of friendly democracies, bestaande uit duurzame samenwerking met gelijkgezinde democratische landen op geopolitiek, economisch en strategisch terrein,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van der Burg.

Zij krijgt nr. 3171 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat onder andere het Europees Parlement op 7 mei 2025 Turkije opriep tot vrijlating van oppositieleiders zoals Demirtas, Kavala, Imamoglu;

constaterende dat de vervolging van onder anderen Ekrem Imamoglu als politiek gemotiveerd wordt beschouwd;

overwegende dat een functionerende rechtsstaat een voorwaarde is voor verdieping van de

EU-Turkije-relaties;

verzoekt de regering in EU-verband en bilateraal druk uit te oefenen op Turkije voor onmiddellijke vrijlating van politieke gevangenen, en specifiek bij gesprekken over de douane-unie hierop aan te dringen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van der Burg en Ceder.

Zij krijgt nr. 3172 (21501-02).

De laatstgenoemde indiener gaat nu spreken. Dank aan de heer Van der Burg voor zijn inbreng. De heer Ceder spreekt namens de ChristenUnie.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Dank u wel, voorzitter. Twee punten. Kan de minister toezeggen ten aanzien van de CSDDD — dat speelt ook — niet akkoord te gaan met het Franse voorstel en zich maximaal in te spannen voor het behoud van de reikwijdte van CSDDD, zoals gesteld in het Commissievoorstel? Ik hoor daar graag een toezegging op.

Voorzitter. Ik heb een motie. Die gaat over het voornemen om sancties te stellen.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het kabinet zich wenst aan te sluiten bij een initiatief van Zweden om te pleiten voor EU-sancties tegen twee Israëlische ministers;

overwegende dat het kabinet tot op heden geen inzage heeft kunnen geven aan de Kamer over de brief van Zweden en de juridische en inhoudelijke deugdelijkheid van de motivering;

overwegende dat de EU over het algemeen zeer terughoudend is met EU-sancties en tegen bijvoorbeeld tegen Aliyev, Erdogan en Abbas nooit EU-sancties zijn gesteld;

overwegende dat meerdere uitspraken van Ben Gvir en Smotrich verwerpelijk, polariserend en opruiend zijn, maar ook voor hen een deugdelijke juridisch houdbare motivering zal moeten gelden;

overwegende dat een verwerping bij het Hof van Justitie van de EU een forse geopolitieke en diplomatieke misstap zou zijn;

overwegende dat sancties, mits gerechtvaardigd en met een duidelijke rechtsgrond, als effectief middel kunnen dienen om strafbaar dan wel ongewenst gedrag te ontmoedigen en te bestraffen en daarmee een duidelijk signaal kunnen afgeven;

verzoekt de regering:

- EU-sancties tegen de Israëlische bewindspersonen te overwegen;
- de inzet binnen de Raad te baseren op een duidelijke voorafgaand gemaakte juridische analyse waarin context, proportionaliteit, slagingskans, effectiviteit en eventuele precedentwerking worden meegenomen, dit gesprek binnen de Raad de voeren en de Kamer na afloop over de uitkomsten te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Ceder, Van Campen en Kahraman.

Zij krijgt nr. 3173 (21501-02).

De heer Ceder (ChristenUnie):

Ik heb deze quote gisteren ook al genoemd, maar gezien het debat van net wil ik het nog een keer voorlezen. Het zijn de woorden van de ayatollah van Iran ten aanzien van Israël en wel of geen Iron Dome. "Onze houding tegenover Israël is dezelfde die we altijd hebben ingenomen. Israël is een kwaadaardig kankergezweel in de west-Aziatische regio dat verwijderd en uitgeroeid moet worden. Het is mogelijk en zal gebeuren." Mijn oproep aan GroenLinks-PvdA: kom tot inkeer.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank voor uw inbreng. Ik zeg even dat het eerste punt dat u maakte, over CSDDD, geen onderdeel heeft uitgemaakt van het commissiedebat. De minister hoeft daar nu dus geen antwoord op te geven. Dat laat ik aan hem.

U krijgt nog een interruptie van mevrouw Piri. Als u nog even blijft staan, geef ik het woord aan mevrouw Piri.

Mevrouw Piri (GroenLinks-PvdA):

Het zou de heer Ceder enorm sieren, met het oog op hoe we met elkaar omgaan hier in dit parlement, als hij dat laatste stuk terugneemt.

De heer Ceder (ChristenUnie):

Ik heb een tweet voorgelezen van de ayatollah Khamenei waarin de intenties van Iran ten aanzien van Israël duidelijk zijn. Ik heb vervolgens aangegeven dat door het niet kunnen laten functioneren van Iron Dome, iets wat onvermijdelijk het gevolg is van het voornemen van GroenLinks-PvdA, dat zal slagen. Ik heb geen koppeling gemaakt tussen de ambities van de ayatollah en GroenLinks-PvdA. Ik maak wel een koppeling met het gevolg, of u dat wilt of niet, van het voornemen van GroenLinks-PvdA.

Daarom heb ik ook aangegeven dat er een motie is ingediend door de heer Kahraman om het te blijven ondersteunen. Mijn oproep was "trek dat standpunt in", waardoor de heer Kahraman, zoals hij heeft aangegeven, of de heer Van der Burg, dacht ik, ook vervolgens de motie intrekt. Dat was mijn punt. Ik heb op geen manier een vereenzelviging geprobeerd te maken. Dat zal ik ook niet doen. Daarvoor respecteer ik GroenLinks-PvdA te veel. Maar ten aanzien van dit standpunt heb ik gezegd wat ik heb gezegd.

De heer Paternotte (D66):

Retoriek is een instrument waar politici zich vaak van bedienen, maar waar ze, denk ik, ook heel voorzichtig mee moeten omgaan. Mijn fractie is het niet eens met het standpunt van mevrouw Piri. Ik constateer wel dat wij al anderhalf jaar debatten hebben waarbij heel vaak veel partijen zeggen dat het onmogelijk is voor Nederland om echt iets te betekenen voor de mensen in Gaza omdat we zo weinig invloed hebben. Wat de heer Ceder er eigenlijk van maakt, is dat één motie van een partij hier maakt dat de ayatollah Israël van de kaart kan vegen. Als je die twee grootheden naast elkaar zet, dan tast dat onze geloofwaardigheid aan. Ik denk dat wij een verschil kunnen maken voor de mensen in Gaza. Ik denk dat we onze keuzes heel goed moeten afwegen, maar we daarin niet opportunistisch moeten zijn.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

De heer Paternotte is of was Defensiewoordvoerder — ik weet het even niet — dus hij kent de strategische positie die Nederland heeft ten aanzien van onderdelen, die ten aanzien van andere landen een specifieke is. De heer Paternotte weet heel goed wat de motie van mevrouw Piri betekent en dat Nederland wat dat betreft wel een bijzondere positie heeft, zeg ik als mede-oud-Defensiewoordvoerder.

De heer **Van Baarle** (DENK):

Voor de Handelingen wil ik gewoon opgemerkt hebben dat ik het in de schoenen schuiven bij welke collega dan ook van moorden en geweld, zoals net gebeurde, verre van mij wil werpen.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Ik heb de heer Van Baarle net niet aangesproken, dus ik weet niet of hij dat voor zichzelf zegt of voor mevrouw Piri. Ik herhaal, mevrouw Piri: die koppeling heb ik niet gemaakt. Dat kunt u teruglezen. Ik heb aangegeven dat het onbedoeld het gevolg kan zijn en dat Iran, als de Iron Dome niet meer functioneert, niet zal stoppen met raketten afschieten. Die redenatie maakt u kennelijk wel. Ik wil u voorhouden dat er argumenten zijn die dat ontkrachten; het zal niet zo zijn.

De **voorzitter**:

Dank voor uw inbreng. We gaan in de termijn van de Kamer ten slotte luisteren naar mevrouw Teunissen. Zij voert het woord namens de Partij voor de Dieren. Ga uw gang.

Mevrouw **Teunissen** (PvdD):

Dank u wel, voorzitter.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Israël op grote schaal het internationaal recht schendt in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever;

overwegende dat uit de tussenuitspraak van het Internationaal Gerechtshof van 26 januari 2024 al volgde dat er sprake is van een ernstig risico op genocide in Gaza;

overwegende dat sindsdien honger als wapen is ingezet tegen de Palestijnse bevolking en nog eens talloze Palestijnse burgers zijn vermoord en ontheemd;

overwegende dat Nederland als partij bij het Genocideverdrag verplicht is om genocide te voorkomen en te bestraffen, inclusief het nemen van alle redelijkerwijs beschikbare middelen om genocide te voorkomen;

verzoekt de regering alle beschikbare maatregelen in te zetten om de genocide in Gaza te stoppen, waaronder:

- alle militaire samenwerking met Israël per direct te stoppen, inclusief het defensieverdrag;
- de export van F-35-onderdelen en andere militaire goederen naar Israël te beëindigen en te stoppen met de import van Israëlische wapens;
- bij de RBZ-Raad te pleiten voor sancties tegen Israël;
- Nederlandse bedrijven te verbieden handel te drijven in illegale nederzettingen;
- en de bijdrage aan UNRWA volledig te herstellen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Teunissen.

Zij krijgt nr. 3174 (21501-02).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de schendingen van het internationaal humanitair recht door Israël gestopt en bestraft moeten worden;

overwegende dat de rechtszaak van Zuid-Afrika tegen Israël bij het Internationaal Gerechtshof een belangrijk middel is om Israël te houden aan het internationaal humanitair recht;

verzoekt de regering om Nederland aan te sluiten bij de zaak van Zuid-Afrika tegen Israël bij het Internationaal Gerechtshof,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Teunissen.

Zij krijgt nr. 3175 (21501-02).

Mevrouw **Teunissen** (PvdD):

Dank u wel.

De voorzitter:

Hartelijk dank. Dat was de termijn van de Kamer. Er zijn twaalf moties ingediend. We gaan even tien minuten schorsen. Daarna krijgen van de minister een appreciatie op de ingediende moties, waarover we nog vanmiddag gaan stemmen. We zijn tien minuten geschorst.

De vergadering wordt van 14.36 uur tot 14.46 uur geschorst.

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de voortzetting van het tweeminutendebat Raad Buitenlandse Zaken. We zijn toe aan de termijn van de zijde van de regering. Ik geef het woord aan de minister van Buitenlandse Zaken.

Minister Veldkamp:

Dank u, voorzitter. De appreciatie van de moties. De motie-Piri op stuk nr. 3164: ik heb gezegd wat ik erover heb gezegd in het commissiedebat. Ik ontraad de motie onder verwijzing naar het debat.

De motie op stuk nr. 3165 van mevrouw Dobbe en anderen moet ik ontraden. Ik ben het oneens met de consideransen. Ik ben het ermee eens dat het internationaal recht leidraad moet zijn, maar het VN-Handvest als enige kompas gaat me wel ver. Ik moet komen tot een ontrading. Het woord "hiernaar" refereert ook aan de bovenstaande elementen van mevrouw Dobbe.

Mevrouw **Dobbe** (SP):

Mag ik vragen met welke considerans de minister het oneens is?

Minister **Veldkamp**:

De eerste considerans is dat Israël de oorlog tegen Iran is begonnen. De tweede considerans is de constatering dat deze aanval in strijd is met artikel 2, lid 4, van het Handvest van de Verenigde Naties. Dat is in de optiek van het kabinet nog niet gezegd.

De **voorzitter**:

De minister vervolgt zijn betoog.

Minister **Veldkamp**:

Voorzitter. De motie-Van Baarle op stuk nr. 3166 over de banking waiver: oordeel Kamer.

De motie-van Baarle op stuk nr. 3167 over het non-proliferatieverdrag is een spreek-uitmotie. De appreciatie daarvan is niet aan mij.

De motie-Van Baarle op stuk nr. 3168 over de economische boycot ontraad ik met verwijzing naar het debat.

De motie-Van Baarle op stuk nr. 3169 over een permanent wapenembargo ontraad ik met verwijzing naar het debat.

De motie-Kahraman c.s. op stuk nr. 3170 over de Iron Dome geef ik oordeel Kamer.

De motie-Van der Burg op stuk nr. 3171 over geopolitieke rivalen en dergelijke geef ik oordeel Kamer, met de interpretatie dat het wat mij betreft niet alleen om democratie gaat, maar ook om gelijkgezindheid, op basis van onze belangen, het stemgedrag in de VN en de waarden waar wij samen voor staan. Ik wil graag zo veel mogelijk aansluiten bij bestaande EU-partnerschappen en akkoorden, om dubbelingen te voorkomen.

De motie op stuk nr. 3172 van de heer Van der Burg en de heer Ceder gaat over Turkije. Ja, dat doen we graag. Oordeel Kamer.

Dan had de heer Ceder een verzoek met betrekking tot CSDDD. Excuses voor weer een afkorting. Dit is inderdaad geen onderdeel van de beraadslaging van het commissiedebat dat net heeft plaatsgevonden, maar van de Raad Algemene Zaken. Ik kan de heer Ceder wel toezeggen dat we niet mee willen gaan met het Franse voorstel. We zullen ons maximaal inspannen voor de reikwijdte van het Commissievoorstel. Daar zetten we ons voor in. Overigens wordt dit vanaf vanmiddag de bevoegdheid, de portefeuille, van de nieuwe staatssecretaris Buitenlandse Handel, mevrouw Hanneke Boerma.

De **voorzitter**:

Dit is een toezegging, geen motie.

Minister **Veldkamp**:

Dit is geen motie. De motie op stuk nr. 3173 van de heer Ceder kan ik oordeel Kamer geven. Ik geef daarbij nog wel graag aan dat bij sancties een weging wordt gemaakt van het politieke doel, proportionaliteit en haalbaarheid. Een deugdelijke juridische motivering is daarbij een vereiste. Ik informeer de Kamer graag over de uitkomst van die gesprekken, maar kan hierbij niet ingaan op de positie van individuele lidstaten op dit moment.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Akkoord. We hebben vaker in de Kamer gehad dat het, wanneer een inzet verworpen wordt, de vraag is of de minister daarmee een andere inzet beoogt. Ik weet niet hoe hierover

gestemd gaat worden. Mocht de motie verworpen worden, blijft de inzet van het kabinet dan in lijn met de motie?

Minister **Veldkamp**:

Ja. We nemen de juridische grondslag altijd serieus.

De **voorzitter**:

De motie op stuk nr. 3174.

Minister **Veldkamp**:

De motie op stuk nr. 3174 ontraad ik met verwijzing naar het debat.

De motie op stuk nr. 3175 ontraad ik ook met een verwijzing naar het debat.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank. Dat was het einde van dit tweeminutendebat.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:

We gaan hierover en over andere onderwerpen stemmen, maar dat doen we pas over een halfuur, dus om 15.20 uur, zodat er een ordentelijke stemmingslijst kan worden opgesteld en fracties ook nog even kunnen nadenken, mochten ze er nog niet helemaal uit zijn wat hun stemgedrag wordt.

De vergadering wordt van 14.50 uur tot 15.25 uur geschorst.